

Württemberg királyság.

Alakja csürlőhöz hasonlít s nagyrészt hegyes vidék. Zord déli része meredeken szakad a kies Neckar völgye felé; délnyugaton a Fekete Erdő határolja.

Stuttgart, a királyság főhelye; élénk iparral és könyvkereskedéssel, 120,000 l. Ludwigsburg, erőd. Kannstadt, fürdő. Marbach (Schiller német költő születéshelye). Eszlingen, nagy gépgyárral. Tübingen, Reutlingen és Tuttlingen, iparos helyek. Ulm, erőd.

Bádeni nagyhercegség.

Báden a Felső-rajnai alföld keleti felét és a Fekete erdő legnagyobb részét foglalja magában.

Karlsruhe, főváros, legyezőszerűleg van építve, 50,000 l. Pforzheim, a nagyhercegség legnagyobb iparvárosa. Baden-Baden, híres fürdő. Freiburg, egyetemmel. Konstanz, a Bodeni tónál, egykoron, híres város, most jelentéktelen. Donaueschingen, nagy kastélyllyal, a Donau folyónál, melynek forrásától a Duna nevét vette. Mannheim, a Neckár torkolatánál, a tartomány első kereskedő helye. Heidelberg, régi egyetemmel.

Hassziai nagyhercegség. Darmstadt, főhely; homokos vidéken. Offenbach, a tartomány iparának főhelye. Mainz, a Majna torkolatán átellenében, híres erőd. Worms, a Rajna mellett, Németország egyik legrégebb városa.

Elzász-Lotharingia. Mühlhausen, a hn. csatorna mellett a környék iparának főhelye, 70,000 l. Straszburg, az Ill mindkét partján és a Rajna közelében, nagy erősség és kereskedő város, 100,000 l. Metz, a Mosel mellett, német Lotharingia főhelye, nagy erősség.

BELGIUM KIRALYSÁG.

29,000 □ klm. 5.5 millió lakossal.

Függélyes tagoltsága és vizei. Belgium délkeleti része az Ardennek felsíkjához tartozik, északi és északnyugati része pedig alföld. A Mász mentén dombokkal találkozunk. Délkeleten az Ardennek fensíkszerű emelkedés, mely az úgynevezett Magas Veenben mocsáros és sűrű erdővel van borítva. A terület nagyobb részét azonban a Német-Alföld felől húzódó róna képezi, melyet a partok hosszában gátak védnek a tenger becsapásai ellen.

Folyók. A Selda Franciaországból jő és Antwerpenen alúl hagyja el az országot; legnagyobb mellékfolyója a balróljövő Lys. A Mász szintén Franciaországból jő s miután balról a Sambrét felvette, átmegy Hollandiába. — E hajózható folyókon kívül számos csatornája van Belgiumnak, melyek a folyókat egymással és a tengerrel összekötik.

Termények, anyagi műveltség. Belgium talaja a kedvező öntözés folytán igen termékeny, több-gabonát termeszt, mint a mennyit sűrű lakossága elfogyasztani képes. Déli vidékén kifogyhatatlan kőszéntelepei vannak, gazdag vasérczekben, építő kőben és erdőkben. Ipára igen magas fokon áll. Vászonszövése régóta világhírű, ép oly nevezetes posztó-, gép- és fegyvergyártása is; kereskedése szintén jelentékeny (különösen Franciaország felé), előmozdítják azt a jó utak és különösen a kedvező vasúti hálózat (legteljesebb a világon).

Lakosság. A lakosság egyik fele francia (vallon), a másik pedig germán (flamman) eredetű. A hivatalos nyelv a francia. A belgák túlnyomóan katolikusok. A népnevelésről példásan van gondoskodva, ép úgy a közép és a felső oktatásról is. Nemcsak a tudományok, de a művészetek is (különösen a festészet) nagy pártolásnak örvendenek.

Alkotmány, kormány. Belgium alkotmányos királyság; a törvényhozó hatalmat megosztja a király a két házból álló parlamenttel.

Olyan alakja van, mint a Szász királyságnak, s valamint ez, átlójával a Cseh királyságra, úgy Belgium, Franciaországra támaszkodik hosszabb oldalával.

Városok. Brüsszel, egyike a legszebb városoknak, miért is kis Párisnak nevezik (brüsszeli csipke), oly nagy, mint Budapest. Vatterloo csatahely, előbbtől délre. Antwerpen, a Selda mellett, egykoron Európa legnagyobb kereskedő városa, most Belgium első hadi és kereskedelmi kikötője, 170,000 l. Gent, a Selda mellett, csatorna által a tengerrel is össze van kötve, nagy iparral, gyapotszövői 65,000 munkást foglalkoztatnak, 130,000 l. Ostende, emelkedőben van, élénk hajózással és tengeri fürdővel. Tournay (Dvornik), Mons (Bergen) Namür, nagy gyárvárosok. Lüttich, a Mász mellett, a kőszén- és vasbányák középpontjában; első rangú iparváros, gép és fegyvergyára európai hírnévvel bir. 120,000 l. Spa, fürdő. Bouillon, a francia határon.

HOLLANDIA KIRALYSÁG.

(33,000 □ klm. 4 mill. l.)

Vízszintes és függélyes tagozat, vizek. Majdnem összes partjai a tenger felszíne alatt fekszenek. Maga a természet által ez alföld védelmére alkotott fővénypartok (Dünen) nem elegendők a királyság oltal-